

การตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีของพนักงานสอบสวน*
THE EXAMINING AND TRUTH FINDING IN OBJECTS COLLECTED BY
AN INQUIRY OFFICIAL

อิงครัต ดลเจิม

Ingkarad Doljerm

สุจินตนา ชุมวิสูตร

Suchintana Chumwisut

วิกรณ์ รักษ์ปวงชน

Wikon Rakpawachon

วรวุฒิ เทพทอง

Worawut Thepthong

จาทูรนต์ บุญยธนะ

Chaturon Bunyathana

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช

Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand

E-mail: idoljerm@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหา แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีของพนักงานสอบสวนในประเทศไทยและศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีของพนักงานสอบสวนในต่างประเทศ 2) วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีของพนักงานสอบสวนในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยเป็นระบบกระบวนการยุติธรรมที่อยู่ในกลุ่มประเทศซีวิลลอว์ซึ่งสอดคล้องกับสหพันธรัฐเยอรมนีจึงต้องมีการตรวจสอบความจริงแท้ของวัตถุแห่งคดีอาญาในชั้นเจ้าพนักงานซึ่งตำรวจและพนักงานอัยการต้องทำการตรวจสอบค้นหาความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอาญาร่วมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกส่วนการทำงาน แต่ในทางปฏิบัติพบว่าประเทศไทยนั้นมีการแยกส่วนการทำงานในการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่ง

* Received 1 December 2019; Revised 28 December 2019; Accepted 1 January 2019

คดีอาญาดังเช่นในกลุ่มประเทศคอมมอนลอร์ที่ทำการศึกษาดังจะเห็นได้จากในประเทศไทยนั้นถือการสอบสวนเป็นหน้าที่หลักของตำรวจและแยกการฟ้องร้องให้เป็นหน้าที่หลักของพนักงานอัยการเช่นเดียวกันกับประเทศออสเตรเลีย

2. ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 131 และมาตรา 138 ของไทยกำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการพิสูจน์ความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอาญาอย่างครบถ้วน หากแต่พนักงานสอบสวนไม่ได้พิสูจน์ความจริงแท้ตามกฎหมายดังกล่าวอย่างครบถ้วนและขั้นตอนดังกล่าวปราศจากการตรวจสอบจากพนักงานอัยการส่งผลกระทบต่อลักษณะของการกระทำอันเป็นข้อหาที่จะตั้งต่อผู้กระทำความผิด ในประเด็นนี้เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศจะพบถึงความแตกต่างในทางกฎหมาย เนื่องจากในต่างประเทศกฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือตำรวจมาตั้งแต่ต้นทำให้เกิดการร่วมมือในการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีในชั้นเจ้าพนักงานและได้ความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอย่างถูกต้องและครบถ้วน

คำสำคัญ: พนักงานสอบสวน, พนักงานอัยการ, การสอบสวน, วัตถุแห่งคดี

Abstract

The purposes of this article are to 1) study background of problems, concepts and theories related to examining and truth finding in objects collected from the case by an inquiry official in Thailand and study concepts and theories associated with examining and truth finding in objects collected from the case by an inquiry official in some foreign countries, 2) analyze legal measures in examining and truth finding in objects collected from the case by an inquiry official in Thailand for being compared with that in some foreign countries. The findings are used as suggestions for enhancing effectiveness of the criminal procedural law of Thailand.

The findings revealed that:

1. The criminal justice system in Thailand was the justice system in the civil law similar to the Germany. It was necessary to initiate the process of the truth finding of case objects in the pre-trial stage. An inquiry official and a prosecutor power needed to work together to examine the truth of the case objects in criminal prosecution. In practice, Thailand divided the work in examining the truth of case objects in criminal prosecution similar to countries in the common law. In fact, Thailand let investigating power to an inquiry official and separate the power related to court filing to be under a public prosecutor similar to Australia.

2. Under section 131 and 138 of the criminal procedural code, an inquiry official was addressed to perform the truth finding process in case objects thoroughly. However, an inquiry official did not examine the truth of case objects as indicated in the sections. In essence, that process was ended without closely examined by a public prosecutor, affecting the stage where addressing sort of action in charging an alleged. In this point, when comparing with some foreign countries, it was found that there were diverse in term of laws. Some foreign countries addressed that a public prosecutor was in charge of investigating together with an inquiry official or a policeman since pre-trial stage, initiating cooperation in examining the truth of case objects in pre-trial stage and the truth of case objects was believed to be completely found.

Keywords: An Inquiry Official, A Public Prosecutor, Investigation, Case Object Of

บทนำ

ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นกำหนดคดีหรือชั้นเจ้าพนักงาน ได้ให้ความสำคัญต่อการตรวจสอบค้นหาความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอาญาเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้ คำว่า วัตถุแห่งคดีอาญา คือ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่กล่าวหาสองประการ คือ (ธานี วรรณทร์, 2558) 1) ความจริงที่เป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ข้อหา ฐานความผิด 2) ความจริงที่เป็นประวัติของบุคคลผู้ดำเนินคดี ประวัติความเป็นมา ความประพฤติเป็นอาชญา ซึ่งการดำเนินคดีอาญาในชั้นกำหนดคดีหรือชั้นเจ้าพนักงานในส่วนของการสอบสวนนั้น พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการต้องร่วมมือกันในการรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะกระทำเพื่อให้ได้ความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดี อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหาและเพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา โดยในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาการดำเนินการในชั้นเจ้าพนักงาน พนักงานสอบสวนและพนักงานอัยการมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินบทบาทตามกฎหมายในการรวบรวมข้อเท็จจริงในวัตถุแห่งคดี อันได้แก่ รวบรวมความจริงที่เป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด ข้อหา ฐานความผิดและรวบรวมความจริงที่เป็นประวัติของบุคคล ผู้ถูกดำเนินคดี ประวัติความเป็นมา ความประพฤติเป็นอาชญา ซึ่งต้องทำงานร่วมกันอันเป็นการตรวจสอบค้นหาความจริง ตามหลักสอบสวนฟ้องร้องเป็นอำนาจเดียวกัน ซึ่งนำไปสู่ “หลักการดำเนินคดีและบังคับโทษที่เหมาะสมเป็นรายบุคคล”(Individualization of Punishment) แต่ในปัจจุบันพบว่าในการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีของประเทศไทยยังไม่เป็นไปตามหลักการ กล่าวคือ ในประเทศไทยมีการแยกส่วนของการทำงานในชั้นเจ้าพนักงานออกเป็นสองส่วน โดยให้อำนาจสอบสวนอยู่ในความรับผิดชอบของพนักงานสอบสวนและอำนาจฟ้องร้องอยู่ในความ

รับผิดชอบของพนักงานอัยการ (ประพันธ์ นัยโกวิท, 2561) จึงทำให้ กระบวนการยุติธรรมขาดประสิทธิภาพในการพิสูจน์ความจริงแท้ของวัตถุแห่งคดีเนื่องจากขาดการทำงานเพื่อแสวงหาความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีร่วมกันทำให้การดำเนินงานในการสอบสวนฟ้องร้องอาจไม่ได้รับความจริงแท้ของวัตถุแห่งคดีอย่างครบถ้วนซึ่งส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งในด้านของปริมาณคดีที่มีจำนวนมากและในด้านของจำนวนผู้ต้องขังที่เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศเมื่อ วันที่ 1 เมษายน 2562 ที่มีนักโทษเด็ดขาดและผู้ต้องขังระหว่างพิจารณาคดี รวมทั้งสิ้น 378,423 คน (กรมราชทัณฑ์, 2562)

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว งานวิจัยฉบับนี้จึงเป็นการศึกษาประสิทธิภาพในการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุของคดีของพนักงานสอบสวน โดยมุ่งศึกษาวิเคราะห์ถึงแนวคิด ทฤษฎี และมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีของพนักงานสอบสวน ทั้งในระบบกฎหมายไทยและระบบกฎหมายต่างประเทศ เพื่อนำไปสู่การเพิ่มความมีประสิทธิภาพในการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีของพนักงานสอบสวนอันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมในชั้นกำหนดคดีซึ่งจะส่งผลในการลดปริมาณผู้ต้องขังต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหา แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีของพนักงานสอบสวนในประเทศไทยและศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีของพนักงานสอบสวนในต่างประเทศ

2 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีของพนักงานสอบสวนในประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ เพื่อหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้รูปแบบการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) ศึกษาทั้งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) จากหนังสือ ตำรา บทความ รายงานการวิจัย คำพิพากษาของศาล ตลอดจนบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวคิดและมาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีของพนักงานสอบสวนในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและมุ่งศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี และบทบัญญัติของกฎหมายต่างประเทศในการหาแนวทางเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีของพนักงานสอบสวนต่อไป

ผลการวิจัย

1. ระบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยเป็นระบบกระบวนการยุติธรรมที่อยู่ในกลุ่มประเทศซีวิลลอว์ซึ่งสอดคล้องกับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีจึงต้องมีการตรวจสอบความจริงแท้ของวัตถุแห่งคดีอาญาในชั้นเจ้าพนักงานซึ่งตำรวจและพนักงานอัยการต้องทำการตรวจสอบค้นหาความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอาญาร่วมกันโดยไม่มีการแบ่งแยกส่วนการทำงานแต่ในทางปฏิบัติพบว่าประเทศไทยนั้นมีการแยกส่วนการทำงานในการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีอาญาดังเช่นในกลุ่มประเทศคอมมอนลอว์ที่ทำการศึกษาดังจะเห็นได้จากในประเทศไทยนั้นถือการสอบสวนเป็นหน้าที่หลักของตำรวจและแยกการฟ้องร้องให้เป็นหน้าที่หลักของพนักงานอัยการเช่นเดียวกันกับประเทศออสเตรเลีย

2. ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 131 และมาตรา 138 ของไทยกำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการพิสูจน์ความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอาญาอย่างครบถ้วน หากแต่พนักงานสอบสวนไม่ได้พิสูจน์ความจริงแท้ตามกฎหมายดังกล่าวอย่างครบถ้วนและขั้นตอนดังกล่าวปราศจากการตรวจสอบจากพนักงานอัยการส่งผลกระทบต่อลักษณะของการกระทำอันเป็นข้อหาที่จะตั้งต่อผู้กระทำความผิด ในประเด็นนี้เมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศจะพบถึงความแตกต่างในทางกฎหมาย เนื่องจากในต่างประเทศกฎหมายกำหนดให้พนักงานอัยการเป็นผู้รับผิดชอบการสอบสวนร่วมกับพนักงานสอบสวนหรือตำรวจมาตั้งแต่ต้นทำให้เกิดการร่วมมือในการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดีในชั้นเจ้าพนักงานและได้ความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอย่างถูกต้องและครบถ้วน

อภิปรายผล

1. กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยเริ่มต้นจากการดำเนินการทั้งหลายของเจ้าพนักงาน อันการกระทำเพื่อยืนยันข้อกล่าวหาซึ่งเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งสอดคล้องกับทัศนะของศาสตราจารย์ดร.คณิต ฒ นคร จากการศึกษา พบว่า ระบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแบ่งออกเป็นกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบคอมมอนลอว์และกลุ่มประเทศที่ใช้ระบบซีวิลลอว์โดยระบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาประเทศไทยเป็นระบบกระบวนการยุติธรรมที่อยู่ในกลุ่มประเทศซีวิลลอว์ซึ่งการดำเนินคดีอาญาในระบบนี้ได้รับอิทธิพลจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (คณิต ฒ นคร, 2561) โดยกฎหมายในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกำหนดให้หลักการตรวจสอบค้นหาความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอาญาเป็นไปตามหลักอำนาจสอบสวนฟ้องร้องเป็นอำนาจเดียวกัน ไม่มีการแบ่งแยกอำนาจสอบสวนฟ้องร้องระหว่างตำรวจและพนักงานอัยการ เช่นนี้ ตำรวจต้องดำเนินการสอบสวนภายใต้การควบคุมของพนักงานอัยการ พนักงานอัยการมีอำนาจในการกำหนดทิศทางในกระบวนการยุติธรรมในชั้นเจ้าพนักงาน ตลอดจนสามารถปฏิบัติงานในการสอบสวนฟ้องร้องได้เองโดยไม่ได้มีเพียงอำนาจฟ้องร้อง ดังนั้น ในระบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ของไทยจึงต้องมีการตรวจสอบความจริงแท้ของวัตถุแห่งคดีอาญาในชั้นเจ้าพนักงานโดยการทำงานระหว่างตำรวจและพนักงานอัยการต้องปรากฏรูปแบบของการทำงานซึ่งอาศัยความร่วมมือในการตรวจสอบค้นหาความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอาญาร่วมกัน ไม่มีการแบ่งแยกส่วนการทำงาน ตำรวจและพนักงานอัยการต้องทำหน้าที่ร่วมกันในการรวบรวมข้อเท็จจริงต่างๆที่เกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิดหรือจำเลยทั้งในทางที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษเพื่อให้ได้ความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอาญาอย่างถูกต้องและครบถ้วน แต่จากการศึกษาในทางปฏิบัติพบว่าประเทศไทยมีการแยกส่วนการทำงานในการตรวจสอบค้นหาความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอาญาดังเช่นที่ปรากฏในประเทศประเทศออสเตรเลียซึ่งเป็นกลุ่มประเทศคอมมอนลอร์ ดังจะเห็นได้จากในประเทศไทยถือการสอบสวนคดีอาญาเป็นหน้าที่หลักของตำรวจ (โสภณ รัตนากร, 2531) และแยกการฟ้องร้องให้เป็นหน้าที่หลักของพนักงานอัยการโดยพนักงานอัยการถือในเรื่องของการฟ้องร้องเป็นเรื่องสำคัญเช่นเดียวกับประเทศออสเตรเลีย (วีระศักดิ์ แสงสารพันธ์, 2553)

2. กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยในชั้นเจ้าพนักงานโดยเฉพาะในส่วน of พนักงานสอบสวน พบว่า ในการสอบสวนความผิดในทางอาญานั้น พนักงานสอบสวนไม่ได้ให้ความสำคัญต่อหลักการตรวจสอบค้นหาความจริงอันปรากฏในประมวลกฎหมายพิจารณาคดีอาญา มาตรา 131 และมาตรา 138 ที่มีเจตนารมณ์และวัตถุประสงค์ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่จะทำได้เพื่อประสงค์จะให้ทราบวัตถุแห่งคดี ได้แก่ ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหาเพื่อที่จะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหาให้ชัดเจน ตามหลักการตรวจสอบค้นหาความจริง จากการศึกษาหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเปรียบเทียบกับประเทศไทย พบว่า กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของไทยนั้นมีความแตกต่างกับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี กล่าวคือ ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีกำหนดให้พนักงานอัยการมีหน้าที่ดำเนินการควบคุมการสอบสวนของพนักงานสอบสวนตั้งแต่ต้น เจ้าพนักงานตำรวจที่มีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนคดีตามแนวทางและคำสั่งของพนักงานอัยการ นอกจากนี้พนักงานอัยการยังมีหน้าที่ในการที่จะปรับบทความผิดในการตั้งข้อหาว่าการกระทำของผู้กระทำความผิดนั้นเป็นการกระทำที่มีลักษณะความผิดเป็นไปตามข้อหาใดซึ่งทำให้กระบวนการที่สืบเนื่องในกระบวนการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดได้รับการวินิจฉัยอย่างถูกต้องและเป็นธรรมเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่กฎหมายได้วางหลักไว้ ส่วนประเทศไทยนั้นพนักงานอัยการไม่ได้ลงมาสู่กระบวนการสอบสวนตั้งแต่ต้นเพราะในประเทศไทยนั้นระบบของ กระบวนการยุติธรรมทางอาญาในการตรวจสอบวัตถุแห่งคดีถูกแยกออกเป็นสองส่วน กล่าวคือ กระบวนการสอบสวนเป็นหน้าที่ของตำรวจ ส่วนกระบวนการฟ้องร้องเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการ เช่นนี้ หากกระบวนการสอบสวนของตำรวจเป็นไปในทิศทางใด กระบวนการในการฟ้องร้องของพนักงานอัยการย่อมเป็นไปในทิศทางนั้นซึ่งขัดต่อหลักการและทฤษฎีของหลักการตรวจสอบค้นหาความจริง ที่หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานต้องร่วมมือกันค้นหาความจริงแท้ในวัตถุ

แห่งคดีอาญาอย่างครบถ้วน เช่นนี้ ผลจากการที่พนักงานสอบสวนไม่ได้พิสูจน์ความจริงแท้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 131 และมาตรา 138 อย่างครบถ้วน ส่งผลกระทบถึงลักษณะของการกระทำอันเป็นข้อหาที่จะต้องตั้งแก่ผู้กระทำความผิดว่าได้กระทำความผิดตามที่พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนมาแล้วหรือไม่ โดยเมื่อดำเนินการสอบสวนไม่ครบถ้วนอาจส่งผลต่อกระบวนการในการตั้งข้อหา ยกตัวอย่างเช่น หากตั้งข้อหา ผิดพลาดจากการกระทำอาจส่งผลให้ผู้กระทำความผิดการได้รับผลร้ายจากการที่พนักงานสอบสวนในชั้นเจ้าพนักงานนั้น รวบรวมข้อเท็จจริงในวัตถุแห่งคดีไม่เป็นไปตามหลักการในประมวลกฎหมายพิจารณาความอาญามาตรา 131 และมาตรา 138 ทำให้ผู้ต้องขังต้องถูกควบคุมตัวระหว่างดำเนินกระบวนการพิจารณามากกว่าระยะเวลาในฐานความผิดที่ผู้กระทำความผิดนั้นได้ก่อและส่งผลต่อกระบวนการพิจารณาในชั้นพิจารณาดังจะเห็นได้จาก คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2129/2537 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 3812 - 3814/2556 เป็นต้น

สรุป

1. ระบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในชั้นเจ้าพนักงานของประเทศไทยถูกแยกออกเป็นสองส่วน คล้อยตามระบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในกลุ่มประเทศคอมมอนลอว์ ซึ่งขัดต่อระบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันที่เป็นไปตามกลุ่มประเทศซีวิลลอว์ซึ่งการแยกส่วนในการสอบสวนฟ้องร้องดังกล่าวส่งผลให้หน่วยงานที่รับผิดชอบการสอบสวนฟ้องร้องทั้งสองหน่วยงานคือตำรวจและพนักงานอัยการต่างทำงานเป็นอิสระต่อกันขาดการตรวจสอบถ่วงดุลตามหลักการตรวจสอบค้นหาความจริงในวัตถุแห่งคดี

2. ในประเทศไทยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 131 และมาตรา 138 กำหนดให้พนักงานสอบสวนต้องดำเนินการพิสูจน์ความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอาญาอย่างครบถ้วน หากแต่ในทางปฏิบัติพนักงานสอบสวนไม่ได้พิสูจน์ความจริงแท้ตามกฎหมายดังกล่าวอย่างครบถ้วน โดยขั้นตอนนี้ พบว่า ปราศจากการตรวจสอบจากพนักงานอัยการเนื่องจากพนักงานอัยการไม่มีอำนาจในการสอบสวน ส่งผลต่อการตรวจสอบความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอาญาอย่างถูกต้องและครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

1. ต้องมีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการทำงานร่วมกันระหว่างตำรวจและอัยการให้เป็นไปตามหลักการตรวจสอบค้นหาความจริงที่ไม่อาจแบ่งแยกอำนาจสอบสวนและฟ้องร้องออกจากกันได้โดยกำหนดให้ทั้งตำรวจและอัยการต้องทำการสอบสวนให้ได้ถึงความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอาญา อันได้แก่ ความจริงที่เป็นข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับ

การกระทำความผิดข้อหา ฐานความผิดและความจริงที่เป็นประวัติของบุคคลผู้ดำเนินคดี ประวัติความเป็นมาความประพฤติเป็นอาชญา ซึ่งสอดคล้องกับระบบของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีที่การทำงานระหว่างตำรวจและพนักงานอัยการปรากฏรูปแบบของการทำงานโดยอาศัยความร่วมมือในการตรวจสอบค้นหาความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอาญาร่วมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกส่วนการทำงานตามหลักอำนาจสอบสวนฟ้องร้องเป็นอำนาจเดียวกันและยังเป็นการปฏิบัติให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 131 และมาตรา 138 อีกด้วย

2. กำหนดให้มีการตรวจสอบการดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในมาตรา 131 และมาตรา 138 โดยพนักงานอัยการในคดีอาญาทุกกรณีโดยหากไม่ปรากฏกระบวนการสอบสวนจนได้ความจริงแท้ใน วัตถุแห่งคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในมาตรา 131 และมาตรา 138 ให้ถือว่ากระบวนการสอบสวนไม่สมบูรณ์และพนักงานอัยการต้องไม่ฟ้องในคดีนั้น จนกว่าจะได้ความจริงแท้ในวัตถุแห่งคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในมาตรา 131 และมาตรา 138 ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการในการตั้งข้อหา มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพส่งผลให้การควบคุมตัวบุคคลในระหว่างดำเนินการสอบสวน เป็นไปอย่างถูกต้องและเที่ยงธรรมโดยไม่มีการสอบสวนผิดข้อหา ดังเช่นกรณีตัวอย่างตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์. (2562). รายงานสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์ทั่วประเทศ. เรียกใช้เมื่อ 18 พฤศจิกายน 2562 จาก www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2019-04-01&report=
- คณิต ญ นคร. (2561). *กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. กรุงเทพมหานคร: มหาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- ธานี วรภัทร์. (2558). *หลักกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ประพันธ์ นัยโกวิท. (2561). การอำนวยการความยุติธรรมในคดีอาญาโดยพนักงานอัยการ. *บทบัณฑิตย์*, 52(4),84-85.
- วีระศักดิ์ แสงสารพันธ์. (2553). *ประมวลสาระชุดวิชาการบริหารงานยุติธรรมเปรียบเทียบขั้นสูง*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- โสภณ รัตนากร. (2531). *รวมคำบรรยายหลักวิชาซีพพนักงานกฎหมาย*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.